

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

КОЗАК ЗОРЯНА ЛЮБОМИРІВНА

УДК 336.64

**ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ ПОТЕНЦІАЛУ
ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ТерА»)**

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Тернопіль – 2019

Дипломною роботою за освітнім рівнем «магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Винник Тетяна Михайлівна,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент
Павликівська Ольга Іванівна,
доцент кафедри бухгалтерського
обліку та аудиту,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Захист відбудеться 23 грудня 2019 р. о 10:00 год. на засіданні екзаменаційної комісії № 59 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Ефективність господарської діяльності підприємства визначається, насамперед, його фінансовим станом. Фінансовий стан підприємства найповнішою мірою характеризує його успіх як у виробничій сфері, так і у відносинах із партнерами, банками, інвесторами.

Стійкий фінансовий стан формується в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства. Визначення його на певну дату допомагає відповісти на питання, наскільки правильно підприємство управляло фінансовими ресурсами протягом періоду, що передував цій даті, як воно використовувало майно, яка структура майна, наскільки раціонально воно поєднувало власні й позикові джерела фінансування, яка віддача виробничого потенціалу.

Фінансова стійкість передбачає спроможність своєчасного і повного виконання зобов'язань підприємства за розрахунками з бюджетом, споживачами, постачальниками, підрядниками, кредиторами, тобто можливість підприємства здійснювати всі потрібні грошові виплати і розрахунки.

Фінансова стійкість підприємства характеризується достатньою фінансовою забезпеченістю безперервності основних видів діяльності; фінансовою незалежністю від зовнішніх джерел фінансування; здатністю маневрувати власними коштами; достатнім забезпеченням матеріальних оборотних засобів власними джерелами покриття. Основою фінансової стійкості є раціональна організація і використання оборотних коштів.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансової стійкості та виявлення її потенціалу внесли такі вчені-економісти: Ф.Ф.Бутинець, О.Д.Василик, О.І.Гадзевич, І.В.Зятковський, Т.М.Ковальчук, М.Я.Коробов, Костирко Л., О.Г.Мендрул, В.О.Мец, Є.В.Мних, А.М.Поддєрьогін, О.О.Терещенко, М.Г.Чумаченко ін.

Питання фінансової стійкості та її оцінки розглядалися також в працях зарубіжних науковців і практиків: М.І.Баканова, І.Т.Балабанова, Д.Блейка, Г.В.Савицької, М.О.Федотової, А.Д.Шеремета та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є узагальнення та систематизація трактувань сутності поняття «фінансова стійкість», а також обґрунтування необхідності оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю та механізму формування діагностики потенціалу фінансової стійкості, на прикладі ПрАТ «ТерА».

Відповідно до поставленої мети у роботі потрібно вирішити наступні завдання:

- розкрити теоретико-методичні аспекти категорій «фінансова стійкість» та «потенціал фінансової стійкості», відобразити фактори, що визначають фінансову стійкість підприємства;
- відобразити методи оцінки фінансової стійкості на підприємстві;
- здійснити аналіз фінансового стану ПрАТ «ТерА»;
- оцінити динаміку та структуру капіталу;
- проаналізувати фінансову стійкість досліджуваного підприємства;
- оцінити стан кондитерської галузі, виявити сучасні тенденції її розвитку та окреслити можливості і проблеми;

- визначити тип фінансової політики (політики фінансування активів);
- розробити інтегральний показник оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю;
- запропонувати механізм діагностування потенціалу фінансової стійкості;
- проаналізувати стан охорони праці на підприємстві та оцінити рівень безпеки в надзвичайних ситуаціях.

Об'єктом дослідження є система управління фінансовою стійкістю на ПрАТ «ТерА».

Предметом дослідження є оцінка господарської діяльності ПрАТ «ТерА» у контексті ефективності використання фінансових ресурсів та забезпечення стійкості фінансового стану.

Методи дослідження. В процесі написання магістерської роботи було використано наступні методи дослідження: вертикальний та горизонтальний аналіз, метод індукції та дедукції, статистичних порівнянь, коефіцієнтний аналіз, метод узагальнення.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти, законодавча база України, підручники, навчальні посібники, періодичні видання та статті, що стосуються теми і галузі дослідження, статистичні дані Державного комітету статистики України, а також фінансова звітність ПрАТ «ТерА» за 2013-2017 рр.

Наукова новизна отриманих результатів. Особистий внесок автора становлять наступні положення:

- *вперше запропоновано* оцінювати ефективність управління фінансовою стійкістю за допомогою інтегрального показника;
- діагностувати потенціал фінансової стійкості за допомогою індикаторів, які формують та забезпечують фінансову стійкість: ефективність діяльності, ліквідність та структура капіталу;
- *дістали подальшого розвитку*: шляхом узагальнення результатів вітчизняних та зарубіжних авторів розкрито теоретико-методичні аспекти категорій «фінансова стійкість», «потенціал фінансової стійкості» та систематизовано фактори, що визначають фінансову стійкість підприємства; проаналізовано фінансовий стан підприємства, зокрема визначено тип фінансової стійкості та здійснено оцінку структури капіталу; окреслено сучасні тенденції розвитку кондитерської галузі; відображено ресурси та джерела їх фінансування у модифікованій матриці.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості ПрАТ «ТерА» використати результати магістерського дослідження для оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю та, за допомогою запропонованої системи індикаторів, діагностувати її потенціал.

Апробація результатів роботи та публікації. За результатами дослідження опубліковано тезу доповіді на III Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (5 квітня 2019 р.)

Структура та обсяг дослідження. Магістерська дипломна робота складається із вступу, шести розділів, висновків та пропозицій, додатків. Загальний обсяг дипломної роботи складає 114 сторінок. Список використаних джерел налічує 83 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрито актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та теоретичну базу дослідження, обґрунтовано наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретичні основи та прикладний аспект фінансової стійкості підприємства» розглянуто економічну сутність фінансової стійкості та її потенціалу, виокремлено фактори впливу на потенціал фінансової стійкості, наведено методичні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства.

Однією з характеристик успішної діяльності підприємства є його фінансова стійкість. Вона обумовлена як стабільністю економічного середовища, так залежить і від результатів господарювання. Фінансова стійкість є основним елементом загальної стійкості підприємства і характеризується можливістю виконувати зобов'язання перед кредиторами, бюджетом та власниками за рахунок збалансування фінансових ресурсів (власного капіталу та позик).

Потенціал фінансової стійкості – це узагальнююча характеристика результатів діяльності підприємства, відображених у фінансових показниках, а також можливостей їх поліпшення, тому він має характеризуватися досягнутим та потенційно можливим рівнями розвитку. Досягнутий рівень розвитку визначається за фактично досягнутими значеннями певних показників, що характеризують рівень фінансової стійкості, а можливий – за еталонними значеннями показників фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість визначається як шляхом оцінки абсолютних показників, так і за допомогою коефіцієнтного аналізу.

У другому розділі «Оцінювання фінансового стану ПрАТ «ТерА» охарактеризовано фінансово-господарську діяльність ПрАТ «ТерА», здійснено оцінку виробничого потенціалу, майнового стану та ефективності діяльності (прибутковості). Визначено тип фінансової стійкості та розраховано коефіцієнти фінансової стійкості.

Приватне акціонерне товариство «ТерА» функціонує на ринку кондитерських виробів з 1945 р. На сьогоднішній день Тернопільська кондитерська фабрика спеціалізується на виробництві вафель, пряників, печива, зефіру, мармеладу, драже, сушки, цукерків тощо. Загалом асортимент солодоців налічує понад 140 видів.

Проведені розрахунки свідчать, що ефективність діяльності ПрАТ «ТерА» є низькою (у 2017 році аналізоване кондитерське підприємство отримало збиток у розмірі 788 тис. грн.). Щодо показників майнового стану, то зношеність основних засобів перевищує нормативні значення та у динаміці збільшується, що є негативним фактором. Попри те, структура балансу є

мобільною (30/70% – співвідношення між необоротними та оборотними активами). Щодо ліквідності, то її рівень на підприємстві є низьким.

Ділову активність господарюючих суб'єктів характеризують показники оборотності, які протягом аналізованого періоду мали позитивну динаміку, а коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2017 році зменшився до 13 днів (у 2013 він становив 36 днів), що свідчить про покращення платіжної дисципліни боржників підприємства. Зменшилася також кількість днів, протягом яких ПрАТ «ТерА» погашає заборгованість перед постачальниками – 43 дні у 2017 році на противагу 50 днів у 2013 році.

Розрахувавши трьохкомпонентний показник оцінки стійкості фінансового стану, встановлено, що протягом усього досліджуваного періоду на ПрАТ «ТерА» спостерігається кризовий фінансовий стан, що, безумовно, є дуже негативним, оскільки втрата фінансової рівноваги підвищує ймовірність банкрутства досліджуваного кондитерського підприємства. Результати коефіцієнтного аналізу підтверджують попередній висновок – підприємство є залежним від зовнішніх кредиторів.

У третьому розділі «Розробка механізму діагностики потенціалу фінансової стійкості» запропоновано заходи з управління капіталом підприємства як основного елемента, що забезпечує стійкість фінансового стану.

Оскільки фінансову стійкість розглядають з двох взаємопов'язаних позицій – 1) підприємство має бути спроможним за допомогою ліквідних активів погасити борги; 2) підприємство повинно підтримувати функціональну рівновагу між джерелами фінансування і ресурсами, – методологічною основою фінансової стійкості є збалансованість ресурсів та джерел їх фінансування (балансова рівність активів та пасивів).

Таблиця 1

Динаміка активів та постійних джерел їх фінансування

Рік	Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Позиковий капітал	Питома вага, %	
					НА	ОА
2015	6276,0 тис.грн.	4858,0 тис.грн.	5152,0 тис.грн.	5053,0 тис. грн.	38,50	61,50
2016	3495,0 тис. грн.	9939,0 тис.грн.	6568,0 тис.грн.	6866,0 тис. грн.	26,02	73,98
2017	3452,0 тис.грн.	7884,0 тис.грн.	5786,0 тис.грн.	5556,0 тис. грн.	30,45	69,55
Тип політики фінансування активів						
Необоротні активи			Оборотні активи		Помірна фінансова політика	
	ВК	ДК	ВК	КК		
2015	100%	0,0	50,49%	49,51%		
2016	100%	0,0	48,89%	51,11%		
2017	100%	0,0	50,99%	49,01%		

На ПрАТ «ТерА» політика щодо фінансування активів є помірною (див. табл.1), тому що фінансування необоротних активів здійснюється повністю за

рахунок власного капіталу, а джерелами фінансування оборотних активів виступають короткостроковий залучений капітал, довгострокові кредити не залучаються взагалі, що й становить загрозу стійкості фінансового стану – наявність лише поточних зобов'язань суттєво посилює ризик втрати платоспроможності (див. табл.2).

Таблиця 2

Фактичні значення коефіцієнтів, що характеризують тип фінансової політики

Показник	Роки				
	2013	2014	2015	2016	2017
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	30,78	50,50	50,49	48,90	51,04
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	69,22	50,50	49,51	51,10	48,96
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,69	0,41	0,5	0,8	0,5

Щодо функціональної рівноваги між фінансовими ресурсами та їх використанням в основних циклах господарської діяльності, то на досліджуваному підприємстві основний капітал повністю сформований за рахунок власних коштів. Більше того, частина власного капіталу є в надлишку, а частка власних оборотних коштів у формуванні оборотних активів становить лише 29,53%, що свідчить про високу залежність від зовнішніх кредиторів. Небезпека такої ситуації криється у тому, що короткострокові зобов'язання вимагають швидкого, інколи й негайного, погашення, що, відповідно, негативно впливає на фінансову стійкість господарюючого суб'єкта (див.рис.1).

Активи	Джерела покриття активів			Усього активів
	Довгострокові кредити	Власний капітал	Поточні пасиви	
Необоротні активи	0,0	3452,0 тис. грн. 100,0%	-	3452,0 тис. грн. 100,0%
Оборотні активи	0,0	2328,0 тис. грн. 29,53%	5556,0 тис. грн. 70,47%	4707 тис. грн. 100,0%
Усього джерел	0,0	5780 тис. грн.	5556 тис. грн.	11336 тис. грн.

Рисунок 1. Модифікована матриця ресурсів та джерел їх фінансування на ПрАТ «ТерА» у 2017 р.

Сказане вище, підтверджують розрахунки типу фінансової стійкості, зроблені у другому розділі магістерської роботи.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» відображено результати аналізу поточного стану галузі діяльності досліджуваного підприємства та наведено сучасні тенденції кондитерського ринку. Окреслено перспективи розвитку та зазначено окремі проблеми.

Кондитерська галузь – це одна із галузей вітчизняної промисловості, яка є розвиненою, успішною, повністю сформованою та самодостатньою (за рік

обсяг виробництва кондитерської продукції складає понад 1 млн.тонн). Україна займає впевнену позицію на європейському ринку солодоців.

Слід зазначити, що сьогодні в Україні населення витрачає на харчові продукти майже вдвічі більше, ніж п'ять років тому – продовольчі витрати зросли на 75%, з яких 12% припадає на купівлю солодоців (Україна входить у десятку любителів солодоців у світі та споживає близько 15 кг кондитерських виробів на людину щорічно, тоді як у США цей показник складає лише 10 кг.). У I кварталі 2019 року українці заплатили за харчові продукти 63 млрд.грн., з яких найбільша частка припадає саме на солодоці – 4,5 млрд. грн. Смакові переваги відрізняються за віковими категоріями – молодь надає перевагу батончикам та шоколадкам, а люди середнього віку та пенсіонери поллюбляють борошняну продукцію. Серед усіх груп населення однаково активним попитом користуються печиво на вагу та цукерки. Зрозуміло, що «прагнення» українців до «солодкого життя» збільшує пропозицію кондитерських виробів та, відповідно, сприяє активному розвитку ринку солодоців.

Проте на ринку солодоців існують й проблеми. Сьогодні популярності набувають макарони (кругле печиво з мигдального борошна), торти у дзеркальній глазури, бельгійські вафлі, східні солодоці. Зростання імпорту таких смаколиків зумовлене, насамперед, бажанням українців спробувати щось нове, а також відкритість кордонів, зростання кількості подорожей за кордон поповнюють споживчу кошик українця новими смаками. Глобальна тенденція «усвідомленого вибору споживача», яка передбачає не тільки зниження вмісту цукру, але й, навіть, повну відмову від нього та заміну на корисні альтернативи, суттєво впливає на ринок солодоців. Зростає кількість споживачів-веганів, які надають перевагу десертам із рослинними інгредієнтами (найпопулярнішим смаком-новинкою 2019 року є поєднання шоколаду та рослинних компонентів). Крім цього, на сьогодні важливими є й екологічність упаковки, її колір та вплив на навколишнє середовище. Затребуваним залишається вишукане поєднання солодкого та кислого в одному виробі. За останні п'ять років обсяг виробництва таких кондитерських виробів зріс на 10%. Ринок кондитерських виробів, окрім смакових експериментів, акцентує увагу на візуальному представленню кондитерського виробу, а соціальні мережі стали активним рушієм та головним інструментом просування переважної більшості продукції (товарів), в тому числі десертів. Активний розвиток маркетингових технологій, використання психологічних факторів впливу на поведінку споживача призвели до того, що колір стає все більш важливим критерієм при виборі продукції. Головним кольором попереднього року був фіолетовий, адже, як індикатор високого вмісту фітонутрієнтів у фруктах та овочах, він сигналізує про користь для здоров'я для споживача.

У 2018 році у світовому списку експортерів Україна посіла 27 місце; в списку імпортерів – 43, але так було не завжди. У період з 2013 по 2014 роки експорт вітчизняної продукції загалом, відповідно, й експорт кондитерських виробів зменшився майже на 31% і склав 281 тис.тонн, основною причиною стала втрата Україною основного покупця солодоців – Росію (48% експорту), а перорієнтація на європейський ринок вимагала часу та додаткових ресурсів.

Однак вже у 2018 році частка Росії у структурі експорту солодоців склала менше 1,0%, а основними покупцями українських смаколиків серед країн СНД стали: Казахстан (13%), Білорусь (12%) та Молдова (7%), а також Грузія, Азербайджан. Крім цього, українські кондитери вийшли на великі азійські ринки, зокрема, Малайзію. Відбуваються поставки ласощів також у Румунію та США. Загалом у 2018 році Україна експортувала кондитерських виробів на 404,7 млн.дол., що на 15,6% більше, ніж у попередньому.

2018 рік окремі експерти ринку солодоців називають «шоколадним» - у I кварталі цього року експорт шоколадних виробів зріс більше, ніж на 30%. У 2017 році в країні Євросоюзу Україна експортувала понад 10 тис. тонн шоколаду (шоколад – найпопулярніший кондитерський продукт серед жителів США та ЄС (Німеччина, Франція, Велика Британія). В середньому європейець споживає приблизно 5–6 кг шоколаду в рік, українець – лише 2 кг).

Імпорт також демонструє стабільний приріст, хоча загалом обсяги нижчі, ніж експортні. Найбільшими постачальниками шоколадних виробів до України є країни ЄС, зокрема: Польща – 13,9 млн.дол., Нідерланди – 6,7 млн.дол. та Німеччина – 5,7 млн.дол.

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності запропонованих рішень» здійснено інтегральну оцінку ефективності використання потенціалу фінансовою стійкістю. Запропоновано механізм діагностування потенціалу фінансової стійкості.

Оцінка ефективності управління фінансовою стійкістю господарюючого суб'єкта повинна передбачати комплексну оцінку, яка відображатиме рівень ефективності використання ресурсів, спроможність менеджменту досягати поставлених цілей, з точки зору фінансового управління, та стійкість функціонування підприємства як системи у зовнішньому середовищі, пропонуємо наступні складові ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства: ресурсну, функціонально-результативну та системно-структурну.

Ресурсна ефективність (ресурсний потенціал) характеризує ступінь ефективності використання ресурсів з метою досягнення результатів функціонування підприємства та відображає економічність, продуктивність, оптимальність та раціональність використання господарських ресурсів. Функціонально-результативна ефективність характеризується рівнем досягнення цілей. Системно-структурна ефективність, яка відображає стійкість функціонування підприємства в умовах впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, визначається рівнем ефективності залучення та використання ресурсів підприємства (системна складова) та ефективністю його структурних перетворень (структурна складова).

Для визначення рівня ефективності управління фінансовою стійкістю, на прикладі, ПрАТ «ТерА», пропонуємо застосувати інтегральний показник. Для формування єдиного показника оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю скористаємося методом узагальнення показників на основі середньої геометричної:

$$I_{\text{ф.с.}} = I_1 * r_1 + I_2 * r_2 + I_3 * r_3 + I_4 * r_4 + I_5 * r_5 + I_6 * r_6 \quad (1)$$

де $I_1 - I_6$ – інтегральні показники оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю;

$r_1 - r_6$ – питома вага показників ($r_i=1$).

Таблиця 3

Дані для розрахунку інтегрального показника оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю на ПрАТ «ТерА»

№ п/п	Назва показника	Вага коефіцієнта	2015	2016	2017
1	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,25	0,5	0,18	0,5
2	Рентабельність сукупного капіталу	0,1	0,13	0,1	-0,07
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,1	0,24	0,47	0,40
4	Коефіцієнт фінансового левериджу	0,2	0,98	1,04	0,96
5	Коефіцієнт покриття	0,2	1,24	1,44	1,42
6	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,15	8,45	9,94	8,36

Результати розрахунків інтегрального показника оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю ПрАТ «ТерА» та коефіцієнта фінансового ризику, як одного із ключових показників в оцінці фінансової стійкості, відобразимо в таблиці 4.

Таблиця 4

Динаміка інтегрального показника оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю та коефіцієнта фінансового ризику ПрАТ «ТерА»

Показник	Рік		
	2015	2016	2017
Інтегральний показник	1,87	1,89	1,47
Коефіцієнт фінансового ризику	0,98	1,04	0,96

Функціонування підприємства можна охарактеризувати кризовим з точки зору фінансової стійкості. Негативна динаміка спостерігається і в 2017 році, де значення показників коефіцієнту фінансового ризику та інтегральної оцінки погіршилися. Функціонування підприємства нестійке, кошти, вкладені в капітал, використовуються неефективно, при зростанні рівня коливань факторів, що обурюють, існує виникнення збитків, низький рівень стійкості економічного зростання.

Діагностувати потенціал фінансової стійкості пропонуємо за допомогою показників фінансового аналізу, зокрема за допомогою системи економічних показників, які відображають складові фінансової рівноваги.

Пропонуємо наступну цільову функцію діагностики потенціалу фінансової стійкості, оскільки економічна категорія «фінансова стійкість» є інтегральною характеристикою співвідношення між ліквідністю, рентабельністю та структурою капіталу:

$$P = f(I_{\text{ефект}}, I_{\text{лікв}}, I_{\text{кап}}) \rightarrow \max, \quad (2)$$

де P – потенціал фінансової стійкості; $I_{приб}$ – рівень ефективності діяльності (рентабельність); $I_{лікв}$ – ліквідність; $I_{фс}$ – структура капіталу.

Відповідно до цільової функції діагностики потенціалу фінансової стійкості, пропонуємо наступні таксономічні групи індикаторів (див. табл. 5), вибір яких ми зробили, дотримуючись принципів системності (врахування динаміки показників у їх взаємному співвідношенні) та комплексності аналізу (відображення усіх складових елементів фінансової стійкості підприємства). Інтерпретація результатів діагностування потенціалу фінансової стійкості вимагає дотримання умов (див. табл. 6), які базуються на аналізі відхилень отриманих значень від нормативних; динаміки змін показника.

Таблиця 5

Групи індикаторів діагностики потенціалу фінансової стійкості

ІНДИКАТОРИ	
Абсолютний	Відносний
Ефективність діяльності	
1. Чистий прибуток; 2. Валовий прибуток.	1. Рентабельність продажу; 2. Рентабельність сукупного капіталу; 3. Рентабельність власного капіталу.
Ліквідність	
1. Розмір власного капіталу; 2. Розмір позикового капіталу; 3. Величина власних оборотних коштів (ВОК)	1. Коефіцієнт автономії; 2. Коефіцієнт фінансового ризику; 3. Коефіцієнт фінансової стійкості;
Структура капіталу	
1. Вартість необоротних активів; 2. Вартість оборотних активів; 3. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; 4. Дебіторська заборгованість за товари, роботи	1. Коефіцієнт швидкої ліквідності; 2. Коефіцієнт покриття; 3. Оборотноість кредиторської заборгованості; 4. Оборотноість дебіторської заборгованості

Важливо, що висновки аналітик формалізує в залежності від діапазону зміни індикатора, його динаміки, відхилень отриманих фактичних значень від нормативних.

Згідно отриманих результатів, потенціал фінансової стійкості на ПрАТ «ТерА» середній. Пропонуємо менеджменту підприємства, скориставшись запропонованою методикою, усунути, так звані «вузькі місця», що дасть змогу підвищити рівень фінансової стійкості.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» відображено організацію роботи з забезпечення та фінансування охорони праці на ПрАТ «ТерА», наведено основні заходи щодо безпеки в надзвичайних ситуаціях.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отримані в процесі написання дипломної роботи магістра результати вирішують завдання, пов'язані з формуванням механізму діагностики потенціалу фінансової стійкості підприємства.

У першому розділі магістерської дипломної роботи наведено теоретичні основи управління фінансовою стійкістю. На основі аналізу наукової думки сформульовано визначення терміну «фінансова стійкість», наведено класифікацію її видів, окреслено її роль у забезпеченні ефективності діяльності підприємства. Наведено способи розрахунку основних показників, що характеризують рівень фінансової стійкості підприємства та дають змогу оцінити ефективність діяльності господарюючого суб'єкта.

У розділі «Оцінювання фінансового стану ПрАТ «ТерА» основну увагу приділено аналізу фінансового стану досліджуваного підприємства та оцінці його фінансової стійкості. З'ясовано, що на ПрАТ «ТерА» достатній рівень ліквідності та платоспроможності, однак, за результатами відносного аналізу показників, що характеризують джерела фінансування ресурсів, кондитерське підприємство залежить від кредиторів. Також ПрАТ «ТерА» за показниками прибутковості (у 2017 році аналізоване кондитерське підприємство отримало збиток у розмірі 788 тис. грн.) є нерентабельним. Щодо показників майнового стану, то зношеність основних засобів перевищувала нормативні значення, та продовжувала збільшуватись протягом усього досліджуваного періоду. Це свідчить про те, що підприємство не оновлює своє обладнання, не здійснює модернізації, що є негативною характеристикою, адже наявність застарілого обладнання та устаткування впливає на ефективність діяльності підприємства. Ділова активність протягом аналізованого періоду мала позитивну динаміку, а коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2017 році зменшився до 13 днів (у 2013 він становив 36 днів), що свідчить про покращення платіжної дисципліни боржників підприємства. Позитивним є скорочення тривалості обороту кредиторської заборгованості – 43 дні у 2017 році на противагу 50 днів у 2013 році.

Розрахувавши трьохкомпонентний показник оцінки стійкості фінансового стану, встановлено, що протягом усього досліджуваного періоду на ПрАТ «ТерА» спостерігається кризовий фінансовий стан, що, безумовно, є дуже негативним, оскільки втрата фінансової рівноваги підвищує ймовірність банкрутства досліджуваного кондитерського підприємства. Загалом підприємство є фінансово залежним від зовнішніх кредиторів.

Третій розділ дипломної роботи присвячено розробці механізму діагностики потенціалу фінансової стійкості на підприємстві. У розділі наведено основні підходи до фінансування майна підприємства, окреслено типи фінансової політики – агресивний, помірний та консервативний, – складено шаховий баланс у вигляді модифікованої матриці ресурсів та джерел їх фінансування. З'ясовано, що ПрАТ «ТерА» фінансує оборотні активи лише на 19,49% за рахунок власного оборотного капіталу (робочого капіталу), однак на кінець 2017 р. частка власних оборотних коштів у формуванні оборотних активів зростає до 29,53%. Враховуючи те, що протягом усього досліджуваного періоду оборотні кошти фінансуються за рахунок короткострокових зобов'язань, то можна говорити про значну фінансову залежність досліджуваного підприємства від кредиторів. Небезпека такої залежності криється у тому, що такі зобов'язання є короткостроковими, тобто вимагають

швидкого, інколи й негайного, погашення, що негативно впливає на фінансову стійкість господарюючого суб'єкта. Оскільки власним капіталом не можемо забезпечити фінансування власних обігових коштів, ПрАТ «ТерА» потребує пошуку шляхів врівноваження джерел фінансування і забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості.

У спеціальній частині дипломної роботи оцінено сучасний стан та окреслено перспективи розвитку кондитерської галузі. Встановлено, що українські кондитери займають успішну позицію на європейському кондитерському ринку. За рік в Україні обсяг виробництва солодощів складає понад 1 млн. тонн. Важливо, що кондитерська галузь є одним із найбільших споживачів сільськогосподарської продукції – борошна, молока, крохмалю, цукру, що, відповідно, забезпечує високий попит на вирощування та виробництво такої продукції українськими аграріями. Внутрішній ринок солодощів характеризується вільною конкуренцією – галузь налічує приблизно 750 кондитерських підприємств.

У розділі «Обґрунтування економічної ефективності» запропоновано механізм діагностування потенціалу фінансової стійкості шляхом розрахунку інтегрального показника оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю.

Запропонований підхід до оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства на основі синтезу показників, що характеризують рівень ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства за функціональними ознаками та коефіцієнту фінансового ризику дає змогу менеджменту оцінити взаємопов'язаний вплив фінансово-виробничих процесів та факторів зовнішнього середовища на фінансову стійкість підприємства, виявити проблемні чинники та визначити резерви посилення фінансової стійкості підприємства. Обчисливши інтегральний показник фінансової стійкості та оцінивши рівень потенціалу фінансової стійкості за допомогою системи запропонованих індикаторів, з'ясовано, що на ПрАТ «ТерА» низька ефективність управління фінансовою стійкістю та середній рівень потенціалу фінансової стійкості.

У шостому розділі дипломної роботи відображено організацію роботи з забезпечення та фінансування охорони праці на ПрАТ «ТерА». Запропоновані у розділі заходи щодо поліпшення охорони праці не лише призведуть до поліпшення стану охорони праці на ПрАТ «ТерА», а й сприятимуть підвищенню продуктивності праці, що, відповідно, вплине на ефективність діяльності підприємства загалом. У цьому ж розділі наведено основні заходи щодо гарантування безпеки в надзвичайних ситуаціях.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тетяна Винник, Зоряна Козак. Принципи формування безпеки банківської діяльності / Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (5

квітня 2019 р.) / Тернопіль, ТНТУ ім.І.Пулюя. – Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. – 168 с. – С.18-20.

АНОТАЦІЯ

Козак З.Л. Формування механізму діагностики потенціалу фінансової стійкості підприємства, на прикладі ПрАТ «ТерА». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». –ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2019.

Об'єктом дослідження є загальні науково-теоретичні та методичні підходи щодо механізму діагностики потенціалу фінансової стійкості.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних основ, пошуку методичних підходів та прикладних рекомендацій щодо оцінки та розробки механізму формування діагностики потенціалу фінансової стійкості, на прикладі ПрАТ «ТерА»».

Методи дослідження. Робота базується на методах вертикального та горизонтального аналізу, методах індукції та дедукції, статистичних порівнянь, коефіцієнтного аналізу, методу узагальнення.

У даному дослідженні представлено теоретико-методичні основи фінансової стійкості, відображено механізм діагностики її потенціалу. Проаналізовано фінансово-господарський стан ПрАТ «ТерА». Визначено тип фінансової стійкості. Окреслено основні тенденції розвитку галузі, в якій функціонує підприємство. З'ясовано тип політики, який ПрАТ «ТерА» застосовує для фінансування господарської діяльності. Запропоновано оцінювати ефективність управління фінансовою стійкістю за допомогою інтегрального показника, а потенціал фінансової стійкості діагностувати на основі застосування системи індикаторів, які її забезпечують.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, ресурси, власний капітал, залучений капітал, фінансова стійкість, потенціал фінансової стійкості

ANNOTATION

Kozak Z. Formation of the diagnostics mechanism of the enterprise's financial sustainability potential (PJSC «TerA» as a case study). – Manuscript.

The research to obtaining the education degree «Master» in the specialty 072 «Finance, Banking and Insurance». – Ternopil Ivan Puluj National Technical University. – Ternopil, 2019.

The object of the research are general scientific-theoretical and methodological approaches to the mechanism of the financial sustainability potential.

The purpose of this research is is theoretical bases, search and methodological approaches applied recommendations to the diagnostics mechanism of the financial sustainability potential for PJSC «TerA».

Research methods. The research is based on methods of vertical and horizontal analysis, methods of induction and deduction, statistical comparisons, coefficient analysis, method of generalization.

This research presents the theoretical concepts of the financial sustainability, diagnostics mechanism of the financial sustainability potential. The financial and

economic condition of PJSC «TerA» was evaluated. The type of financial sustainability was done. The basic tendencies of development of the branch. The type of business financing policy selected by PJSC «TerA» was estimated. It is suggested to evaluate the effectiveness of the financial sustainability management using an integral indicator, and to diagnose the potential of the financial sustainability on the basis of the system of indicators that provide it.

Keywords: financial condition of the enterprise, resources, equity, debt capital, financial sustainability, financial sustainability potential